

КАФЕНЕ

Елица Димова

Тренировки на сухо

Един търговец изпратил своя слуга до близкия пазар, за да купи платове. Щом стигнал, онемял от ужас и побягнал.

В съседния магазин слугата видял собствената си Смърт.

- Трябва веднага да замина – извикал той на търговеца, почти плачейки. - Видях собствената си Смърт на пазара и трябва да избягам. Ще се скрия за няколко дни в родния ми град Бухара.

Търговецът приел, но се загрижил за своя слуга. И решил да отиде до пазара, за да види какво толкова го е уплашило. Там срещнал Смъртта му.

- Хей, ти ужасно си измачила моя прислужник днес – казал търговецът.

- Той също ме стресна – отговорила Смъртта. – Не очаквах да го видя наоколо. Трябва да се срещна с него утре в Бухара...

Тази притча чух в деня, в който загубих близък човек. Разказа я синът му. После вдигна безпомощно рамене и замълча. С нея трябваше да спрат въпросите, обвещенията и разяждащото „ако беше друго...“.

На другата сутрин по телевизията водещите коментираха „Проект смърт“. Прозвуча зловещо. Но се оказа книга, в която пише следното:

„Точно както рибите нямат дума за вода, а ескимосите за сняг, умирацията няма дума за смъртта. В мига, който я предшества, смъртта е навсякъде. Смъртта е всичко. Единственият истински сигурен факт във Вселената...“

От много време насам имам чувството, че живея в нещо подобно. В проект, в който все нещо се изплъзва от ръцете ни. Умира еврото. Надеждата за излизане от кризата бере душа. Добротата у

хората гасне пред очите ни... а ние въртим стари парчета на Ейми Уайнхаус и си бърбим с приятели за наследството, което ни остави Стив Джобс.

Дни след като чух притчата, гледах Смъртта втрепенено няколко минути. Същност не нея. Тя вече си беше отишла. Но, убедена съм, ни гледаше отнякъде. Нас, облечените в черно.

После пак я срещнах. Само за миг беше презърнала мъж с посивели коси на улицата. Лежеше на ъгъла на едно софийско кръстовище, подвил безизразно крак. Току-що изпуснал от ръцете си всичко, за което някога си е струвало да се усмихва, да плаче... Да диша.

И вчера я видях да виси в гардероба със старите дрехи. Скочих сънена и извадих старата униформа сутринта, в която телевизионната водеща съобщи, че си е отишъл Велко Кънев. Издърпах дрехата и си казах: „Сигурно е тя! Няма как да е иначе...“ Преди време позната режисьорка я поиска за снимките на някакъв български филм. Мина се време и вкъщи

забравихме за случката. Но още в рекламния клип на „Стъпки в пряска“ я познах. Във филма на Ивайло Христов Велко Кънев е митничарят чичо Ненчо.

От онзи ден с притчата я откривам къде ли не. В любимия черен пуловер, в песни на Куин, „Нирвана“, Ейми, в топенето на снега... В непрекъснатото гъргоре не за края... На света. На илюзиите. На мечтите. На доброто.

В „Проект смърт“ наричат това „тренировки на сухо“.

Спомних си дори и единствения път, в който я харесах. Изигра я Денис Хопър в „Снимки в Палермо“ на Вим Вендерс. И признавам... беше великолепа.

„...Няма никого наоколо. Аз съм вътре в теб. Защо се плашиш толкова? Нали се хвалеше, че не се страхуваш?... - попита тя главния герой. - Аз съм изходът, Фин. Гледах те внимателно...“ Фин беше уплашен: „Не сега. Аз обичам живота си. Може би бях много зает. Аз се променям сега...“

„Не, ти не ценеше живота, Фин. Всеки така казва. А аз съм просто слуга... Не разбираш същността ми, нали? Обичам живота. Ценя го. Но хората се страхуват от мен. Раждат се, живеят... В същото време и аз това правя...“, продължи тя. Тогава Фин вдигна очи към светлината и попита: „Мога ли да направя нещо за теб?“

Стреснах се от въпроса на Вим Вендерс.

„Какво каза?“, обърка се и смъртоносният герой на Денис Хопър.

„Да сторя нещо за теб?“, повтори Фин.

„Не мога да повярвам. Никои досега не ме е питал...“

Превъртам този епизод често в главата си. Натискам пауза. Гледам го отново. И все не успявам да попитам.

Че кой би могъл... ❦